

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTI ODJEL

KONAČNA ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 50941/99
Julijana UGLEŠIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel) zasjedajući 11. listopada 2001. godine u vijeću u sastavu:

g. A. PASTOR RIDRUEJO, *predsjednik*,
g. L. CAFLISCH,
g. J. MAKARCZYK,
g. I. CABRAL BARRETTO,
gđa N. VAJIĆ,
g. M. PELLONPÄÄ,
gđa S. BOTOCHAROVA, *suci*
i g. V. BERGER, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 21. ožujka 1999. godine i registriran 16. rujna 1999. godine,

uzimajući u obzir djelomičnu odluku od 7. rujna 2000.,

uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje kojeg je podnijela podnositeljica zahtjeva,

nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva gđa Julijana Uglešić hrvatska je državljanica, rođena je 1943. godine i živi u Zagrebu. Pred Sudom ju zastupa gđa Gordana Lukač Koritnik, odvjetnica iz Zagreba. Tuženu državu zastupa njena zastupnica gđa Lidija Lukina-Karajković.

Činjenično se stanje predmeta, prema navodima stranaka, može sažeti kako slijedi.

Dana 22. ožujka 1995. godine podnositeljica zahtjeva podnijela je Općinskom sudu u Zagrebu građansku tužbu protiv M.Ž. radi naknade štete u vezi sa svojim stanom u Zagrebu.

Do 5. studenoga 1997. kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku, taj je sud održao brojna ročišta i izvršio uvid u mišljenje vještaka.

Nakon datuma stupanja Konvencije na snagu u odnosu na Hrvatsku, to jest, 5. studenoga 1997., prvo ročište koje je bilo zakazano za 13. ožujka 1998. odgođeno je jer se nijedna od stranaka nije pojavila.

Sljedeće je ročište održano 8. srpnja 1998. Odvjetnik podnositeljice zahtjeva zatražio je od suda da izvrši očevid. Dana 20. srpnja 1998. sud je zakazao posjet prostorijama za 25. rujna 1998. i na njega pozvao vještaka. Podnositeljica zahtjeva je od suda zatražila da odgodi taj posjet. Sljedeći je posjet zakazan za 1. listopada 1998., ali je podnositeljica zahtjeva opet od Suda zatražila da ga odgodi.

Sljedeće ročište zakazano za 4. prosinca 1998. odgođeno je jer se podnositeljica zahtjeva nije pojavila. Iz isprava je bilo vidljivo da ona nije preuzela obavijest o datumu ročišta.

Sljedeće ročište zakazano za 24. ožujka 1999. odgođeno je jer je 3. ožujka 1999. podnositeljica zahtjeva obavijestila sud da odbija svako daljnje sudjelovanje u postupku.

Dana 13. travnja 1999. sud je zatražio od podnositeljice zahtjeva da razjasni predstavlja li njeno odbijanje sudjelovati u postupku prijedlog za izuzeće Općinskog suda u Zagrebu zbog pristranosti. Dana 20. travnja 1999. podnositeljica zahtjeva odgovorila je negativno.

Sljedeće ročište zakazano za 8. prosinca 1999. odgođeno je jer se podnositeljica zahtjeva nije pojavila. Iz isprava je bilo vidljivo da ona nije preuzela obavijest o datumu ročišta.

Na sljedećem ročištu 4. svibnja 2000. sud je odlučio odrediti mirovanje postupka budući da se podnositeljica zahtjeva nije pojavila iako je primila obavijest o datumu ročišta. Sud je podnositeljici zahtjeva tu odluku poslao 10. svibnja 2000., ali ju podnositeljica zahtjeva nije preuzela. Sud ju je ponovno poslao 4. lipnja 2000., a podnositeljica zahtjeva ju je primila 29. lipnja 2000.

Kako niti jedna od stranaka nije podnijela zahtjev za nastavak postupka u roku od tri mjeseca nakon donošenja odluke o mirovanju postupka, sud je 30. listopada 2000. odlučio da se tužba smatra povučenom. Ta je odluka strankama poslana 31. listopada 2000. Iz isprava je bilo vidljivo da ju je M.Ž.-ov odvjetnik primio 4. prosinca 2000., dok ju podnositeljica zahtjeva nije preuzela, iako ju joj je sud pokušao poslati 13 puta. Posljednji je put to pokušao napraviti 12. srpnja 2001.

PRIGOVORI

Podnositeljica zahtjeva prigovara na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije duljini građanskog postupka.

Ona također prigovara na temelju članka 13. Konvencije da nema djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na duljinu tog postupka.

PRAVO

Podnositeljica zahtjeva prigovara da postupak povodom njene građanske tužbe za naknadu štete nije okončan u razumnom roku, kako predviđa članak 6. stavak 1. Konvencije koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj“

a) Vlada prvo tvrdi da Sud nije nadležan *ratione temporis* za dio zahtjeva koji se odnosi na događaje koji su se zbili prije 5. studenoga 1997. godine, kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku.

S tim u vezi Sud podsjeća kako je Hrvatska priznala nadležnost Suda da zaprima zahtjeve “od svake osobe, nevladine organizacije ili skupine pojedinaca koji tvrde da su žrtve povrede od strane Hrvatske prava priznatih Konvencijom, koja povreda je počinjena bilo kojim činom, odlukom ili događajem koji se dogodio nakon 5. studenoga 1997. godine”. Iz toga slijedi da razdoblje koje Sud treba uzeti u obzir počinje 5. studenoga 1997. godine.

b) Vlada poziva Sud da odbije zahtjev zbog toga što podnositeljica zahtjeva nije iscrpila domaća pravna sredstva. U tom pogledu Vlada navodi kako podnositeljica zahtjeva nije podnijela ustavnu tužbu prema članku 59. stavku 4. nedavno izmijenjenog Zakona o Ustavnom sudu. Taj zakon iznimno dopušta Ustavnom sudu ispitati ustavnu tužbu prije nego se iscrpe druga dostupna pravna sredstva u slučajevima kad je razvidno kako postoji ozbiljan rizik da su povrijeđena ustavna prava i slobode stranke i da bi zbog toga što mjerodavne vlasti nisu donijele odluku, moglo doći do teških i nepopravljivih posljedica.

Podnositeljica zahtjeva se ne slaže s Vladom i tvrdi da mogućnost podnošenja tužbe u skladu sa člankom 59., stavkom 4. Zakona o Ustavnom sudu iz 1999. nije postojala u vrijeme kad je ona Sudu podnosila zahtjev, već tek od 29. rujna 1999. Osim toga, takva tužba nije djelotvorna jer bi odluka Ustavnog suda imala isključivo instruktivni karakter i ne bi obvezivala niže sudove.

Sud podsjeća da je dana 26. srpnja 2001. u predmetu Horvat protiv Hrvatske utvrdio da tužba koja se podnosi na temelju članka 59., stavka 4. Zakona o Ustavnom sudu iz 1999. ne predstavlja djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka u Hrvatskoj (vidi *Horvat v. Croatia*, br. 51585/99, stavci 34.-48., 26. srpnja 2001, neobjavljeno). Sud nije našao utvrđenim da okolnosti ovog predmeta daju razloga za odstupanje od njegovog stajališta izloženog u tom predmetu.

Iz toga slijedi da Vladin prigovor u pogledu iscrpljenja domaćih pravnih sredstava valja odbiti.

c) Kao alternativu, Vlada poziva Sud da zaključi kako zahtjev ni na koji način ne ukazuje na povredu članka 6. Konvencije. Vlada tvrdi kako sadržaj predmeta podnositeljice

zahtjeva nije zahtijevao posebnu hitnost u donošenju odluke u njima. Ona se poziva na sudsku praksu Suda tvrdeći da su predmeti koji zahtijevaju posebnu hitnost oni koji se odnose na obiteljskoppravna pitanja odnosno na naknadu štete žrtvama prometnih nesreća, oni koji se odnose na interese velikog broja ljudi i takozvani *dismissal cases* t.j. predmeti u vezi s otkazom.

Što se tiče ponašanja podnositeljice zahtjeva, Vlada tvrdi da se duljina postupka u potpunosti može pripisati njoj jer još od 20. srpnja 1998. ona odbija sudjelovati u postupku. Prvo je od suda tražila da odgodi nekoliko očevida, nije se pojavila na nekoliko ročišta i neprestano je odbijala preuzimati sudska pismena koja su joj bila upućivana. Podnositeljica zahtjeva je u postupku imala sedam različitih pravnih zastupnika, ali im je iz raznih razloga otkazivala punomoć, i sad ju nitko pravno ne zastupa.

Što se tiče ponašanja domaćih vlasti, Vlada naglašava da su u građanskom postupku sudovi ograničeni u svom djelovanju jer ne mogu poduzimati postupovne radnje na vlastitu inicijativu, već uglavnom na zahtjev stranaka. Vlada nadalje tvrdi kako je Općinski sud u Zagrebu pokazao dužnu revnost u vođenju predmeta podnositeljice zahtjeva iako je svakom sucu građanskog odjela tog suda u rad dodijeljeno oko tisuću predmetnih spisa.

Podnositeljica zahtjeva se ne slaže s Vladom i tvrdi da je prije nego je ona podnijela zahtjev Sudu postupak trajao oko četiri godine i da je još u tijeku, što sve zajedno iznosi više od šest godina. Ona tvrdi da se odugovlačenja postupka u svakom slučaju ne mogu pripisati njoj, već isključivo ponašanju domaćih vlasti. Sadržaj predmeta je veoma jednostavan i nije ni činjenično ni pravno složen. Bilo bi dovoljno pribaviti jedno jedino vještačko mišljenje o opsegu štete počinjene na stanu podnositeljice zahtjeva od strane tuženika. Međutim, Općinski sud u Zagrebu pokazao je svoju nesposobnost u rješavanju predmeta.

Sud primjećuje kako je u razdoblju koje se uzima u obzir, iako se čini da predmet ne podrazumijeva nikakvu pravnu i činjeničnu složenost, postupak prvenstveno ometalo ponašanje podnositeljice zahtjeva. Čini se da je Općinski sud u Zagrebu ročišta zakazivao u pravilnim vremenskim razmacima. Međutim, šest je ročišta odgođeno zbog izostanka podnositeljice zahtjeva. Nadalje, iako je podnositeljica zahtjeva od suda zatražila da izvrši očevid, dva je puta od suda tražila da odgodi zakazani posjet prostorima. Osim toga, dana 20. travnja 1999. sama je podnositeljica zahtjeva izričito obavijestila sud da odbija dalje sudjelovati u postupku. Odbijala je također i preuzimati bilo kakve obavijesti ili odluke koje joj je slao sud.

Kao zaključak, Sud nalazi da se odugovlačenja do kojih je došlo nakon stupanja Konvencije na snagu u odnosu na Hrvatsku mogu pripisati podnositeljici zahtjeva.

Iz toga proizlazi da je ovaj prigovor očito neosnovan i da se mora odbiti u skladu sa člankom 35., stavicama 3. i 4. Konvencije.

2. Podnositeljica zahtjeva nadalje prigovara da nema pravno sredstvo u odnosu na duljinu građanskog postupka za naknadu štete. Ona se oslanja na članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

Vlada tvrdi da podnositeljica ima djelotvorno pravno sredstvo – ustavnu tužbu u skladu sa člankom 59. stavkom 4. Zakona o Ustavnom sudu iz 1999.

Podnositeljica zahtjeva se ne slaže s Vladom.

Sud ne nalazi potrebnim dati svoj odgovor u pogledu pitanja koje je potaknula Vlada budući da je zahtjev i tako nedopušten zbog sljedećih razloga.

Sud podsjeća kako članak 13. Konvencije jamči raspoloživost, na nacionalnoj razini, pravnog sredstva za izvršenje sadržaja prava i sloboda iz Konvencije u kojem god da su obliku oni osigurani u domaćem pravnom poretku. Članak 13. stoga ima učinak zahtijevati postojanje domaćeg pravnog sredstva radi rješavanja sadržaja "prigovora o kojem se može raspravljati" na temelju Konvencije i osigurati odgovarajuću zaštitu iako se državama ugovornicama ostavlja određena diskrecija u pogledu načina na koji se one pridržavaju svojih obveza iz Konvencije u skladu s ovom odredbom (vidi, na primjer, presudu u predmetu *Boyle and Rice v. United Kingdom* od 27. travnja 1988., Serija A, br. 131, str. 23.-24., stavci 54.-55.). U tom pogledu Sud primjećuje da u ovom predmetu podnositeljica zahtjeva prigovara na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije u odnosu na duljinu građanskog postupka. Međutim, Sud također primjećuje da je, u razdoblju koje spada u nadležnost Suda *ratione temporis*, podnositeljica zahtjeva odbila sudjelovati u postupku. Sud, stoga, smatra da podnositeljica zahtjeva, u pogledu duljine postupka, nema zahtjev o kojem se može raspravljati na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije.

Iz toga slijedi da je prigovor podnositeljice zahtjeva podnesen na temelju članka 13. Konvencije očito neosnovan te mora biti odbijen u skladu sa člankom 35., stavicima 3. i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

proglašava ostatak zahtjeva nedopuštenim.

Vincent BERGER
Tajnik

Antonio PASTOR RIDRUEJO
Predsjednik